

De Broederkerk in aandacht.

houdt. Dat Hij door vreemd geweld het houden van Schooldagen vrijdeelt en het Schoolgebouw doet sluiten. Het kan ook zijn, dat Hij ons de middelen niet langer verschaft om samen te komen, zooals vandaag geschiedt. Zoodat we inderdaad moeten zeggen: iets anders en noodigers gaat vóór, nu kan het niet meer.....

Zoolang het nog kan, laat ons niet elk voor zich, maar laat ons gezamenlijk den Heere danken voor Zijn wonderwerk, en vieren het feest den Heere.

Er zijn ook schaduwen. Eén noem ik: het gemis van onzen zeer geliefden en hooggeachten broeder Professor Greijdanus. Hoe innig gelukkig en dankbaar maakten hem de zegeningen Gods in en na de vrijmaking, hoe genoot hij met ons van een hoogtij-dag als deze! Tot blijder, zuiverder, heerlijker feest is hij ingegaan. Hij wacht ons. Hij wacht het einde van de verlossingswerken Gods.

Rustig gaf hij het lot der Hoogeschool in Gods Vaderhanden. Hij sprak zelf over de vervulling van de ledige plaats, die hij als Hoogleraar achter zou laten. De Heere zal zorgen, sprak hij. God heeft Zijn Kerken gaven en krachten genoeg gegeven om mij te vervangen.

Broeders en zusters, Christus heeft betaald. Hij heeft betaald voor Prof. Greijdanus. Hij heeft betaald voor allen, die Hem van den Vader gegeven zijn. En voort heeft Hij alle kosten gedragen. Wij staan bij Hem in de schuld.

God bekwame ons tot geloof, om Hem te wijden onze gaven en krachten, ons hart en ons leven. Wij zijn het Hem schuldig. En zijt voort niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben. P. D.

Terstond na dit inleidend woord betrad Prof. Veenhof den kansel om te spreken over:

De eerste roeping

Het kan niet anders en het mag ook niet anders — gij verwacht het trouwen, ook niet anders — of de rector van onze Hoogeschool, die op dezen dag tot U moet spreken, zal U voor alles wijzen op het heengaan van Prof. Greijdanus.

Ver boven alle andere feiten en gebeurtenissen, die we in het leven van de schoolwereld gedurende het laatste jaar kunnen ontdekken en noteren, greep ons immers die daad Gods, waardoor Hij Prof. Greijdanus uit het lichaam der school losscheurde en opnam in heerlijkheid.

Ik geloof niet dat iemand onder ons ten volle kan beseffen wat zijn werk en dus ook zijn heengaan beteekende. Niemand kan berekenen den rijkdom, dien wij in hem ontvingen en bezaten en die wij dus in het voorbijgegaane jaar moesten afstaan.

Jaren, jaren lang immers heeft Prof. Greijdanus met zijn groote gaven, gewerkt, geworfeld in en voor de kerk van onzen Heere Jezus Christus. Om haar te dienen heeft hij zich met inspanning van alle krachten, dag in, dag uit gebogen over het Woord Gods om dat eerst zelf te verstaan en het daarna open te leggen voor hen die God riep om zijn predikers te zijn. Om het welzijn van Sion heeft hij, als het niet anders mocht, en tegen eigen aard en begeeren in, den strijd aangebonden tegen de talloze invloeden, tendenzen, bewegingen en personen, die Christus' kudde bewust of onbewust wonden en verstrooiden. Om Christus' kerk in de groote crisis der laatste jaren te houden bij haar Heer en diens woord was hij bereid alle offers te brengen. Zelfs den gruwel van een zoogenaamde uit-

stooting uit het ambt, dat hem door zijn Heer en Helland was opgedragen en door hem met zooveel trouw werd bediend, een uitstooting waartoe een hopeloos gederailleerde kerkelijke vergadering dorst over te gaan, heeft hij geduldig en blijmoedig gedragen.

Bescheiden, onopvallend; nooit zich zelf zoekend, maar steeds door allen gezocht; nooit zich op den voorgrond dringend, maar door ieder in moeilijkheden het eerst geraadpleegd; niets voor zichzelf begeerend, maar zeer gul in het geven van het vele, dat God hem toevertrouwde, aan ieder die bij hem kwam; nooit om zichzelf denkend, maar diep en warm meelevend met allen — zó bewoog hij zich in de kleine wereld van onze school.

Nu heeft God hem weggenomen en wij moeten zonder hem, zonder zijn liefde, zijn gebed, zijn trouw en zijn voorlichting verder in de worsteling onzer dagen.

Nu wij op dezen dag als het volk, dat onze school draagt met zijn liefde en gebed, Prof. Greijdanus herdenken, leek het mij goed toe enkele dingen te zeggen over den strijd der kerk in onze dagen. Ik doe dat vooreerst omdat wij, als wij overeenkomstig Christus' bevel het geloof van dezen voorganger willen navolgen, wij vóór alle dingen met Christus' kerk bezig moeten zijn. Wie zag de kerk zoo centraal als Greijdanus? Ik doe dat ook omdat ik weet, dat wat ik zeggen ga hem in de laatste tijden van zijn leven zwaar op het hart woog.

Wanneer wij nu de kerkelijke wereld overzien, vallen ons onmiddellijk een paar typeerende verschijnselen op. Vooreerst ontdekt men overal het taale, hartstochtelijke pogen om te komen tot centralisatie, tot het „samenbundelen van krachten“, kortom het streven naar een zekere „eenheid“.

We hebben zoo juist de meest grootsche openbaring en het verst reikende resultaat van dit pogen in het vormen van den wereldraad van kerken beleefd. Meer dan 150 kerkelijke denominaties zonden hun afgevaardigden naar het indrukwekkende congres der kerken dat in Amsterdam werd gehouden. En daar is de lang begeerde „wereldraad“ geboren, welke de op velerlei wijze geïnterpreteerde leus „Jezus Christus God en Heiland“ in haar vaandel voert, en de eenheid der kerken wil bevorderen. Bovendien wil zij opgenomen worden in de groote organisatie van de vereenigde Volken, als exponent van de gemeenschap der kerken, opdat óók daar de stem der kerken klinkt en ook het kerkelijke leven van dit wereldcentrum uit worde gediend.

Deze tendenz naar centralisatie werkt speciaal ook krachtig bij de gebonden gereformeerde kerken. Ze kreeg reeds zichtbare gestalte in een, de kerken principiëel beheerschende synode; een zendingscentrum; een evangelisatiecentrum; een algemeen bureau van de gereformeerde kerken en een centraal bureau voor informatie en advies van de diaconieën. Ze is vooral ook krachtig in de al sterker wordende actie voor de aansluiting van die kerken bij den reeds genoemden wereldraad. De directeur van het zendingscentrum, die het levendig betreurt dat zijn kerken zich nog niet bij den wereldraad der kerken hebben gevoegd, verklaarde reeds voor ongeveer een jaar, dat talloze predikanten tot het gereformeerde studieverband voor oecumenische vragen zijn toegetreden. En de synodale jeugd is, zoo verzekerde hij, nog veel „progressiever“. Het studentencorps van de School aan de Oudestraat; de organisatie Jeugd en Evangelie; de werkgemeenschap voor gereformeerde jongeren, zijn, ondanks duidelijke synodebesluiten, reeds „rustigweg“ bij den Oecumenischen Jeugdraad aangesloten. Ten gevolge van deze

progressiviteit der jongeren was ook de nederlandse, gereformeerde jeugd op de wereldconferentie te Oslo! Wel zijn de groote jeugdbonden nog niet tot aansluiting overgegaan, maar op alle kringen van de plaatselijke oecumenische jeugdraden is toch reeds 60 % van de leden gereformeerd! Bovendien is de geheele synodaal-gereformeerde zending reeds volledig bij den nederland-schen en dus ook bij den Wereld-Zendingsraad, 'n zusterorganisatie van den Wereldraad der kerken, aangesloten. Het gaat nu alleen nog maar om de verovering van een laatste bolwerk, de generale synode, en dan is de zaak geheel en al voor elkaar. En naar de vaste overtuiging van den genoemden zendingscentrum-directeur zal dit bolwerk niet lang meer weerstand kunnen bieden aan den steeds sterker wordenden druk.

Het is in den huldigen, geweldigen afval van Jezus Christus en van Gods Woord van eminent belang op dit indrukwekkende verschijnsel te letten. Als een machtige hypnose beheerscht deze centralisatie en eenheidszucht de duizenden en miljoenen en drijft hen voort in den opbouw van den grootschen eenheidstempel, de plaats der gemeenschap van allen die zich christen noemen, ongeacht of ze al of niet in den Christus der Schriften gelooven.

En naast en door deze centralisatie- en eenheidszucht werkt nog iets anders. Het is een sterke drang naar de assimilatie, de gelijkachakeling van allerlei richtingen, stroomingen, kerken, ja zelfs van kerk en wereld.

Om ook dit verschijnsel, zooals het vlak bij ons openbaar wordt even te signaleeren wijs ik er alléén maar op dat zonder eenige kritiek synodaal-gereformeerde predikanten op het uur waarin hun eigen kerkeraad de gemeente opriep tot den dienst des woords en der gebeden, in z.g. oecumenische kerkdiensten voorgaan in gemeenschap met predikanten van andere kerkelijke gemeenschappen, en zelfs met oud-katholieke priesters. Dat hiermee het bestaanrecht der eigen kerk principiëel geloofend en dat bestaan zelf als een openbaring van geestelijken hoogmoed werd gediskwalificeerd schijnt thans tot weinigen meer door te dringen. We vernamen verder, hoe ergens de gansche gereformeerde jeugd met de geheele niet-roomsche hope des vaderlands ter plaatse een kenteefest organiseerde en met de A.J.C. den Midzomernachtsdroom opvoerde. Op een andere plaats inviteerde men een mormoon, op een vergadering van de gereformeerde jeugd, om haar aldus in de geheimen van deze goddeloosheid in te wijden.

Elders werden de jongeren toevertrouwd aan de eendrachtige voorlichting van een geref. predikant en 'n modernen professor, welke hen hebben geleerd hoe ze den Christus konden vinden! In een andere, bekende, stad dreef een kerkeraad de lammeren der kudde naar een samenkomst van de Youth for Christ. Meende hij dat ze daar zouden vinden wat hij zelf hun niet bood? Voorts worden „weekends“ gehouden waarin veel gezelligheid en vroomheid gecultiveerd, maar de samenkomst van Christus' kerk angstvallig gemedend wordt.

In Amsterdam is een groot deel der gereformeerde jeugdorganisatie omgezet in een padvinderij, opgenomen in de Nederlandsche Padvindende organisatie, en vraagt men den jongens en meisjes op het Kerstfeest of het zoo zou kunnen zijn, dat ook zij bij de kribbe staan, en dat ook zij „weer van voorafaan zullen beginnen, met iederen dag zich weer voor te nemen beter te leven en te wandelen op het moeilijke pad“. Want als ze dat doen zal het weer werkelijk Kerstfeest kunnen zijn, ook in de harten van Padvindende(sters) en welpen! Voorts worden deze kinderen der kerk opgewekt den grooten dag der padvindende, den St. Joris-dag, getrouw en ernstig te vieren. Op dezen dag der dagen nemen goede padvindende zich immers voor dit of dat in het komende jaar beter te doen. Want deze Joris is het symbool van ridderlijkheid, offervaardigheid en het vriend zijn van iedereen! Vanuit hetzelfde gereformeerde Amsterdam werd onlangs ook een stuk gepubliceerd waarin zonder éenige kritiek als feit werd medegedeeld, dat meer dan de helft van de leden der Protestantsche kerken in Amsterdam van tijd tot tijd de bioscoop bezoekt; voorts de huidige bioscoop, die collaborateur van den Satan, als bruikbaar aanvaard en alleen wat scherper kritiek op de films verlangd wordt opdat men zich „bij zijn bioscoopbezoek met meer oordeel des onderscheids zal gaan richten naar de normen, die God voor ons persoonlijk leven ook voor de vrije tijdsbesteding stelt“.

Het zou ongetwijfeld de moeite waard zijn op deze en andere soortgelijke verschijnselen nader in te gaan. Ze zijn, geloof ik, de duidelijke en ernstige symptomen van een geheel nieuwe geestesgesteldheid, die het leven en den levensstijl van de gereformeerde volksgroep op den duur grondig zullen bederven.

Toch zal ik dat nu niet doen. De tijd is daarvoor te kort.

Ik wil liever tegenover dat alles op enkele waarheden, normen, gegevens der Schrift wijzen, die ons in de huidige situatie, speciaal tegenover de zooveel gesignaleerde verschijnselen, met nieuwe kracht en ernst zullen moeten overwinnen en leiden.

En dan is dit wel het eerste, dat weer vleesch en bloed in ons moet worden, en dat in zijn volle diepte